

Mariusz Sieczka

Gimnazjum nr 13 z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. I. J. Paderewskiego w Częstochowie

„KTO DO MIŁOŚCI SKORY, NIE ZWAŻA NA RYGLE NI ZAPORY” – FRAGMENT MITU O ORFEUSZU I EURYDYCE SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W GIMNAZJUM

Temat lekcji: „Kto do miłości skory, nie zważa na rygle ni zapory” – fragment mitu o Orfeuszu i Eurydyce (lekcja dwugodzinna)

Cel ogólny:

- Uczeń dostrzega ponadczasowy charakter mitu, przedstawia swoje zdanie, dokonuje argumentacji, wykonuje powierzone zadania w czasie pracy w grupie.

Cele szczegółowe:

- Wypowiada się w dyskusji na temat miłości.
- Doskonali umiejętność czytania na głos.
- Wskazuje terminy związane z mitem, dopasowuje je do wyjaśnień.
- Wyszukuje w tekście potrzebne informacje.
- Wyjaśnia motywy postępowania Orfeusza.
- Przedstawia swoje zdanie, uzasadnia je.
- Przedstawia argumenty, bierze udział w dyskusji, pracuje w grupie.
- Wyjaśnia motywy postępowania, formułuje tezę i argumenty.

Metody i formy pracy:

Metody aktywizujące – piramida wartości, mapa mentalna, myślące kapelusze, dyskusja, burza mózgów.

Materiały i środki dydaktyczne:

Karty pracy (krzyżówka, piramida wartości, kartki z instrukcjami – myślące kapelusze), prezentacja multimedialna.

Przebieg lekcji:

1. Zapisanie tematu lekcji. Wyjaśnienie znaczenia przysłowia.
2. Swobodna rozmowa z uczniami na temat miłości.
  - Uczniowie próbują stworzyć definicję miłości, wyjaśnić znaczenie tego uczucia, np.:
Miłość – silna więź łącząca dwoje bliskich sobie osób; głębokie uczucie do drugiej osoby.
  - Stworzenie mapy mentalnej do słowa miłość, np.:
Miłość – silna, mocna, rodzicielska, dozgonna, głęboka, prawdziwa, czysta, szalona, synowska, braterska.
  - Uczniowie podają związki frazeologiczne związane z miłością i ich wyjaśnienia; np.:
Chorować z miłości, cierpieć z miłości, kochać do szaleństwa, postradać zmysły z miłości, zaskarbić sobie czyjaś miłość.
  - Uczniowie podają synonimy do słowa miłość, np.: sympatia, sentyment, afekt, uczucie, uwielbienie.Spostrzeżenia uczniów zapisywane są na tablicy i w zeszytach.
3. Przeczytanie tekstu mitu (podręcznik, s. 117) – czytają na głos wybrani uczniowie.
4. Krzyżówka sprawdzająca zrozumienie tekstu (załącznik nr 1). Uczniowie rozwiązują w parach krzyżówkę. Osoby, które najszybciej wykonają zadanie, otrzymują plusy.
5. Uczniowie opowiadają treść mitu. W formie zdań pojedynczych zapisują kolejne etapy wędrówki Orfeusza po krainie umarłych (podręcznik, ćw. 2, str. 120); np.:
  - Orfeusz wszedł przez ogromną pieczarę do wnętrza ziemi.

- Zachwycił swoją grą Cerbera.
  - Charon przewiózł go na drugi brzeg Styksu.
  - Opowiedział Hadesowi i jego żonie o swoim bólu po stracie Eurydyki.
  - Dzięki wstawiennictwu Persefony mógł opuścić krainę umarłych ze swoją ukochaną.
6. Uczniowie zastanawiają się nad sposobem postępowania Orfeusza. Określają cechy charakteru, umiejętności itp., dzięki którym udało mu się dotrzeć do krainy umarłych. Przykładowe odpowiedzi – odwaga, poświęcenie, determinacja, pewność siebie, talent muzyczny, miłość, tęsknota.
7. Wymienione wartości uczniowie samodzielnie porządkują w piramidzie wartości. Uzasadniają, dlaczego daną wartość postawili na pierwszym miejscu (załącznik nr 2).
8. Uczniowie rozmawiają na temat wyrażenia zgody na oddanie Eurydyki mężowi przez Hadesa. Dzielą się na 6 grup (odliczanie do 6, osoby z 1 tworzą grupę pierwszą itd.). Każda z grup otrzymuje instrukcję, według której będzie pracować. Przedstawiciel grupy losuje kartkę, na której narysowany jest kapelusz symbolizujący sposób patrzenia na problem, jego analizę, możliwe rozwiązania i argumentację w dyskusji. Grupy wybierają liderów, którzy będą przedstawiać wyniki pracy. Temat dyskusji zapisany jest na tablicy – Jakimi argumentami Persefona mogła przekonać męża do oddania Orfeuszowi żony? (załącznik nr 3)
- Grupa, która wylosowała kapelusz niebieski pełni rolę prowadzących dyskusję, dokonuje podsumowania i wskazuje uczniów, którzy podali najbardziej przekonujące argumenty. Przed rozpoczęciem dyskusji określamy z uczniami jej reguły: kolejność wypowiedzania się, nieprzerywanie w trakcie wypowiedzi, nieużywanie argumentów obrażających innych.
- Przykładowe rozwiązanie:
- Kapelusz biały – Orfeusz jest pierwszym człowiekiem, który zszedł do Hadesu. Nikt wcześniej nie dokonał tego. Miłość do żony była tak silna, że pokonał on wszelkie niebezpieczeństwa, zagrożenia, strach. Należy mu się nagroda. Hadesie, uwolnij Eurydykę!
- Kapelusz czerwony – Jakże to romantyczne i cudowne. Orfeusz z miłości do swojej żony gotowy był umrzeć. Jestem zachwycona i wzruszona tym, co zrobił. Jeśli nie uwolnisz Eurydyki będę płakać i płakać. Nie pozwolę zaznać ci spokoju.
- Kapelusz czarny – To straszne. Tak zakochany człowiek musi znosić cierpienie i ból. Jak możesz być Hadesie obojętny. Przyroda, ludzie płaczą wraz z nim. Jeśli czegoś nie zrobisz, gotowi są oni wszyscy tu przyjść. Będziemy wysłuchiwać jego śpiewu do końca świata. Wcale nie podoba mi się ta muzyka. Wypuść ją, bym mogła mieć spokój, inaczej ja też zacznę śpiewać. Wiesz, że wychodzi mi to fatalnie.
- Kapelusz żółty – Popatrz Hadesie, jak wiele można zrobić z miłości. Cały świat jest po jego stronie, wszyscy oplakują śmierć Eurydyki. Masz szansę zmienić świat na lepsze, sprawić, byś nie kojarzył się tylko ze śmiercią. Uwolnij Eurydykę, a wszyscy będą szczęśliwi.
- Kapelusz zielony – Hadesie, zrób mi prezent urodzinowy i uwolnij Eurydykę. Bądź spontaniczny i złam chociaż raz zasady, nie trzymaj się tak ślepo prawa.
- Uczniowie dostrzegają trudność w sformułowaniu argumentów w zależności od instrukcji i uświadamiają sobie, że są różne możliwości przekonania do swoich racji.
9. Hades wyraził zgodę na wydanie Eurydyki, jednak postawił warunek, któremu Orfeusz nie sprostał. Uczniowie zastanawiają się nad tym, czy można uznać go za zwycięzcę czy za pokonanego. Formułują argumenty.
- Orfeusz zwycięzca – zszedł do krainy umarłych, jego muzyka wzruszyła ludzi, bogów, świat przyrody, stał się symbolem uczucia silniejszego niż śmierć.
- Orfeusz przegrany – na zawsze utracił Eurydykę, nie sprostał warunkom Hadesa, zawiódł w ostatnim momencie.

10. Podsumowaniem lekcji jest przedstawienie fragmentu prezentacji multimedialnej (4,34 min.) prezentującej historię Orfeusza i Eurydyki. Prezentacja zawiera reprodukcje dzieł sztuki i komentarz do nich, podkład muzyczny stanowi *Requiem dla snu* Beethovena. Warto zwrócić uwagę uczniów na dopasowanie muzyki do ilustracji, budowanie napięcia itp.

Praca domowa:

Napisz rozprawkę, w której rozważysz, czy możemy uznać Orfeusza za zwycięzcę czy za pokonanego?

Załącznik nr 1

Krzyżówka sprawdzająca znajomość fragmentu mitu o Orfeuszu i Eurydyce.

Karta pracy ucznia

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
14																	
15																	
16																	
17																	

Uzupełnij krzyżówkę. Liczba i litera wskazuje pole, w którym rozpoczyna się wyraz. W nawiasie podana jest liczba liter, jaką zawiera prawidłowa odpowiedź.

Poziomo:

- 1F – mitologiczna rzeka oddzielająca krainę żywych od świata umarłych (5 liter)
- 3D – prowadził Eurydykę na rozkaz Hadesa (6 liter)
- 5C – pies strzegący wejścia do krainy umarłych (6 liter)
- 7A – nimfa drzewna (10 liter)
- 9E – matka Orfeusza, muza poezji epickiej (7 liter)
- 12E – instrument, na którym grał Orfeusz (4 litery)
- 14H – słynny śpiewak i muzyk tracki, syn Apolla (7 liter)
- 10L – przewoźnik zmarłych (6 liter)

Pionowo:

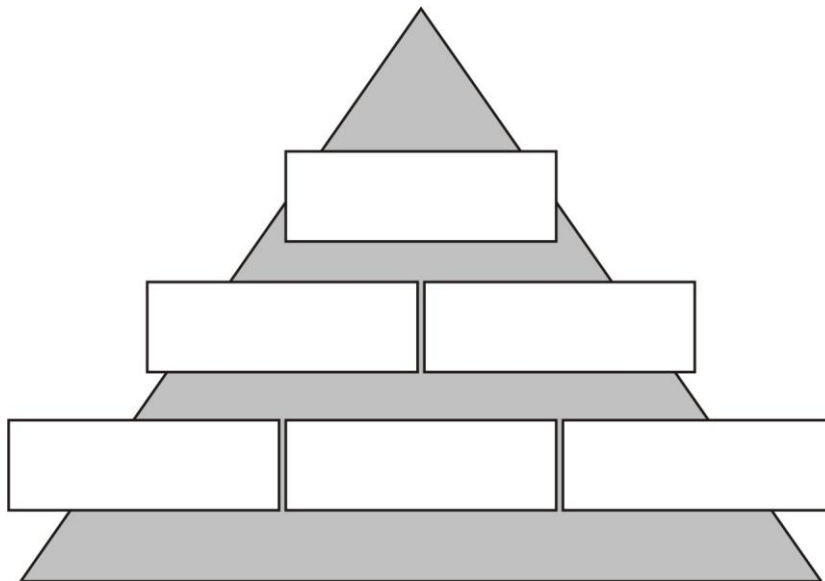
- 1G – dolina, w której zginęła Eurydyka (5 liter)
- 3E – żona Orfeusza (8 liter)
- 7A – myśliwy, który gonił Eurydykę (9 liter)
- 9J – żona Hadesa (9 liter)
- 11F – boginka uosabiająca piękno i moc przyrody (5 liter)
- 10M – nazwa krainy umarłych (5 liter)
- 8P – moneta wkładana zmarłemu do ust (4 litery)

Rozwiązanie

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R
1						S	T	Y	K	S							
2							E										
3				H	E	R	M	E	S								
4					U		P										
5			C	E	R	B	E	R									
6					Y												
7	H	A	M	A	D	R	I	A	D	A							
8					Y			R									O
9					K	A	L	I	O	P	E						B
10					A			S		E		C	H	A	R	O	N
11						N		T		R			A				L
12					L	I	R	A		S			D				
13						M		J		E			E				
14						F		O	R	F	E	U	S	Z			
15						A		S		O							
16										N							
17										A							

Załącznik nr 2

Wypełnij piramidę wartości. Zapisz cechy, którymi odznaczał się Orfeusz. Najwyżej umieść cechę, którą uważasz za najważniejszą. Krótko uzasadnij swój wybór.

.....

.....

.....

.....

.....

Kapelusz biały – opiera się na neutralnych faktach, liczbach, danych, argumentuje na płaszczyźnie rzeczowej. Sformułujcie argumenty rzeczowe, obiektywne, pozbawione emocji i uczuć.

Kapelusz czerwony – ukazuje emocje i uczucia, wyraża przypuszczenia (zarówno pozytywne, jak i negatywne); Odwołaj się do uczuć i emocji, pokaż negatywne lub pozytywne konsekwencje zachowania.

Kapelusz czarny – widzi wszystko w czarnych kolorach, wnosi trudności, wszystko jest dla niego niemożliwe, wydaje negatywne opinie. Przedstaw sytuację pesymistycznie, w jak najgorszych barwach, zwróć uwagę na ewentualne negatywne konsekwencje wynikające z sytuacji.

Kapelusz niebieski – odznacza się chłodnym dystansem, kontroluje, czuwa nad innymi kapeluszami (prowadzi dyskusje). Słuchaj uważnie argumentów i wypowiedzi przedstawicieli grup. Zwróć uwagę na to, które argumenty przekonują cię – odwołujące się do rozumu, emocji, a może prezentujące negatywne skutki sytuacji.

Kapelusz żółty – kieruje się optymizmem, myśli pozytywnie, konstruktywnie, widzi świetlaną przyszłość. Przedstaw pozytywne rozwiązanie sytuacji. Pokaż efekty, korzyści, które mogą mieć wszyscy.

Kapelusz zielony – kieruje się kreatywnością i oryginalnością, każde niekonwencjonalne rozwiązanie jest dobre. Proponuje rozwiązania, które nie muszą być zgodne z logiką wydarzeń.

Mariusz Sieczka

Bibliografia:

- Brudnik E., Moszczyńska A., Owczarska B., *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących*, Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2000.
- Horwath E., Kieb G., *Bliżej słowa, podręcznik. Gimnazjum klasa 2, WSiP*, Warszawa 2009.
- Masłowski D. i W., *Przysłowia polskie i obce. Od A do Z*, Świat Książki, Warszawa 2003.
- Słownik wyrazów bliskoznacznych* pod redakcją S. Skorupki, Wiedza Powszechna, Warszawa 1994.
- Prezentacja multimedialna – <http://www.youtube.com/watch?v=ltewSdCdAjM> dostęp 07.02.2012